me nu som dengang og i Kina som i Danmark. Menneskets Fristelser og Trængsler er de samme, og Sjælens Idealer er uforandrede og — uforanderlige. Hvad der derfor hjalp den Tids Mennesker i deres Stræben efter at være gode, hjælper os den Dag i Dag. Det er følgelig en fortjenstfuld Gerning at udvide vor Synskreds til Tiderne bagved Kristendommens Tilblivelse og vise os, at Livets Kilder sprang saa klare da som nu. Er det ikke dybt beroligende at se, at føle, at det er sandt det Ord, hvormed Bogen indledes?

„Bagved alt Liv er der en stærk Strøm, som ikke kan standses; dybe Vande rinder virkelig der."

Denne Opfattelse lærer Sjælene ikke af hverandre. Hver føder den af sig selv. Den er selve Livets vidnende Tale gennem Menneskene. Ogsaa Ingemann skrev, at „Livskilden springer hvor evigt den sprang." Lad os da hvorsomhelst vi finder det, taknemlige tilegne os dens nærende Vand.

Men der er Mennesker som vil sige, at de forstaar ikke Oldmester, for hans Tale er filosofisk. Ja, vist; hans Ord er dybsindige og forstaas ikke uden Eftertanke, men uden Eftertanke tilegner man sig intet. Vist er hans Tale filosofisk, men hvad er Filosofi? Filosofi er ganske simpelt *Kærlighed til Visdom,* og filosofisk i den Forstand, at de er saa indviklede, at de ikke kan fattes med det forstandige og tænksomme Menneskes Aand og Hjerte, er Oldmesters Ord ikke.

Dr. Ernst Møller indfører i Oldmester Brugen af en Del Ord, der er ualmindelige, og som det koster lidt at blive fuldtud fortrolig med, men de er i de fleste Tilfælde nødvendige, og de bør ikke forskrække os. Siden Thakerays Bog om Snobberne fik Indpas i Danmark, er Ordet Snob bleven optaget i Sproget, men hvad skal vi med dette fremmede Ord? At det ikke straks blev oversat til Ordet *Gnub* er Oversætterens Fejl. I Virkeligheden er det, at en Person *gnubber* sig op ad en anden, ganske det samme som Englænderen forstaar ved at snobbe. Gnub er saaledes et gammelt dansk Ord, som her bringes paa sin Plads i Sproget og bør fortrænge det fremmede.

Et ganske nyt Ord er *Almon,* som dog har en egen dansk Tone. Man føler straks, det er et naturligt Skud af Sproget. *Almon* er Udtryk for det Uudgrundelige og Evige, alle Tings Ophav og Grund og Maal. *Almon* er i Bogen nærmere forklaret, og Ordets Nødvendighed er indlysende. At drøfte disse nye Ord er belærende og udviklende, idet man uvilkaarlig vil begrunde sin Tagen-Stilling til dem og høre andres Mening. Paa disse Punkter finder man Stof til at tale med andre om Oldmester og hans Bog, men ellers er den alene for Menneskets stille Tanke, handlende om det Uudsigelige, og talende til det, som er inderst i Menneskets Væsen. Derfor staar der med Rette:

„Hvo som kender Almon drøfter det ikke; hvo som taler derom kender det ikke."

Det er som med hint Navn, som Jøderne af Ærefrygt ikke udtalte. Det Hellige har sit Gem i Sjælens Tavshed. Det skal dyrkes i Fred. Kun saaledes lever Mennesket i Almon. Kort sagt, om Almon sludrer man ikke.

Af andre Ord, der vækker Interesse er *Dydsdrog.* Et Drog kender vi nok, men ikke i Sammenhæng med Dyd. Men Ordet er godt. Et Dydsdrog er et Menneske, som har lyttet til en enkelt Lærer, og som gaar opblæst bort. Et Dydsdrog har ikke Dømmekraft eller bruger den ikke, men blærer sig selvbehagelig med de Dydslærdomme han har hørt.

En Dydssnylter er vel nærmest hvad vi hidtil kaldte en Hykler.

En Dydsslider er en, der paatager sig altfor store Pligter og slider sig ihjæl under Stræben efter at opfylde dem. Til Visdom hører, at man kender eller søger at holde sig klar over sine Evners Grænser. At af sig selv paatage sig for store Byrder er ligesaa forkasteligt som at ikke paatage sig Livets Arbejder, der naturligt tilfalder En. *Hvad* og *hvormeget* bliver det enhvers alvorlige Opgave at faa besvaret i sig selv.

Der vil selv i de mest gennemtænkte Værker altid være Tankeløb, man ikke finder gennemført. Det gør heller ikke noget, hvis Læseren kan tænke selv. Da har man sin Interesse af at gøre sig klart, hvad der følgerigtigt burde have staaet. Jeg skal gøre opmærksom paa, hvad den store Røver Kih siger til Mester Kwang om sit Fags Dyder: „Der udkræves *Visdom* til at vejre Byttet, *Mod* til at gaa først ind og *Offersind* til at komme sidst ud, *Kløgt* til at beregne Heldet og *Retfærd* til at dele Byttet. Der har *aldrig eksisteret nogen stor Røver,* som har været *uden disse fem Dyder.*"

Er det ikke herligt at høre, at selv en Røver i sin Stræben har Idealitet? Men er der mere end tre Dyder, *Mod, Offersind* og *Retfærd?*

Til at vejre Byttet kræves ikke Visdom. Visdom brugt i denne Sammenhæng er Misbrug af Ordet. Der kræves simpelthen *Evne* til at vejre Byttet. Visdom er højt ophøjet over dette. Visdom er af Aand.

Kløgt til at beregne Heldet maa ogsaa siges at være forkert. Maaske dette ligger i Oversættelsen fra kinesisk til engelsk eller tysk. *Man kan ikke beregne Heldet, men kun Mulighederne for at gennemføre Røveriet.*

Hvis man ved Eftertanke kan finde Oldmesterens egen Tanke som gennem Oversættelserne kan være formørket, er det ingen Skade til. Jeg er ikke vis paa, at der i den kinesiske Tekst oprindelig har staaet: „Sande Ord er ikke fagre; fagre Ord er ikke sande." De sande Ord har nemlig ofte en egen ophøjet Skønhed. Men naturligvis: ved Sandheden er er *ikke tænkt* paa Skønheden, og hvor det kom an paa at sige fagre Ord, var Sandheden kastet tilside eller en Biting. Dette er vel ogsaa Oldmesterens Mening. Men læs Bogen og tænk selv!

Ingeborg Raunkiær.

En Bog om Joseph Fels.

Af *Mary Fels.*

Hans Syn paa Kvindesagen.

Denne jævne Bog om en god Mand, skrevet af den, der har kendt ham bedst, er et af de mest værdifulde Bidrag jeg længe har set, til Forstaaelse af vor Tids Skavanker og den Lægedom der gives for dem. De rige Erfaringer, som disse toMennesker i Fællesskab har høstet, i deres oprigtige og utrættelige Stræben efter at hjælpe Menneskeheden til bedre Vilkaar, og de kloge, retskafne Slutninger, som disse Erfaringer har ført dem til, gør Bogen til en virkelig Skat for alle, der stræber i samme Retning.

Fels viede sit store, personlige Arbejde til Afskaffelse af Privatmonopolet paa Jordværdierne, dvs. til Fremskridtet. Hans Skuffelser i de mangfoldige Forsøg, hvormed han gennem Aarene har søgt at mildne Nøden, hvor han traf den, havde naturnødvendigt ført ham til Forstaaelse af, at intet andet kan hjælpe Mennesker end at *gøre dem fri* til at hjælpe sig selv, og det kan kun ske ved at frigøre den baandlagte Plads, aabne den ledige Jord for de ledige Hænder.

Men al Stræben efter Frihed og Retfærdighed fulgte og støttede han